

Tractors i ecologia

Mirant des del balcó a l'Eixample com els tractors dièsel trepitjaven les separacions del carril bici, i generaven soroll i pol·lució molt per sobre dels nivells aconsellables, pensava que la transició verda potser no està ben dissenyada. Els agricultors europeus diuen que no tenen altre camí que bloquejar ciutats i carreteres i qüestionen l'agenda 2030 impulsada per la Unió Europea; "el problema és Europa", se sent a les manifestacions. Els pagesos es queixen d'un còctel que fa difícil la seva activitat: costos de l'energia i fertilitzants elevats; preus molt volàtils i importacions de països de baix cost de producció i menors estàndards mediambientals i socials, Ucraïna inclosa; molta regulació (per exemple, en relació amb el benestar animal), i molta burocràcia per complir amb les regulacions i per accedir als ajuts. La sequera ha agreujat els problemes. Els acords de lliure comerç que permeten les importacions no són ben vistos i la perspectiva de l'acord amb Mercosur espanta. El resultat és que pagesos francesos destrueixen tomàquets espanyols ("immenjables" segons Ségolène Royal i "imbatibles" segons el president Sánchez) i agricultors espanyols fan el mateix amb els marroquins, dels quals les importacions s'han disparat la darrera dècada. Els jornals al camp al Marroc poden ser 8 o 10 vegades més baixos que a Espanya, i a França són un 50% més alts com a mínim. El proteccionisme i el "consumeix nacional" estan a l'ordre del dia.

El sector agrari representava el 2020 només un 1,3% del PIB de la UE i un 4,2% de la població ocupada, i genera més del 10% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Té influència com a lobi, i l'extrema dreta li ha posat l'ull de fa temps. El vot rural tendeix a ser més conservador i euroescèptic, només cal veure l'èxit del moviment agrari als Països Baixos el març de l'any passat, en contra de reduir els caps de bestiar per fer minvar les emissions d'òxid de nitrogen.

La resposta de la Comissió Europea (CE) no s'ha fet esperar. La CE ha relaxat la normativa sobre el guaret, ha limitat les importacions d'Ucraïna i ha fet

XAVIER VIVES

PROFESSOR DE L'IESE

marxa enrere en el Pacte Verd (Green Deal) sobre la reducció del 50% de l'ús de pesticides el 2030 per preservar la biodiversitat (part del pla "de la granja a la taula" que obliga també a reduir l'ús de fertilitzants almenys un 20%), a més de rebaixar els objectius de reducció d'emissions de l'agricultura en l'horitzó de 2040. Cal afegir que els subsidis al gasoil es mantenen, i els països, com Alemanya o França, que han intentat rebaixar-los han hagut de fer marxa enrere.

Tot això ens porta a preguntar si la política agrària comunitària (PAC) con-

corda amb el Pacte Verd. La PAC representava més d'un terç del pressupost comunitari el 2020, en què el 80% dels diners van a un 20% dels pagesos, cosa que tendeix a afavorir les grans explotacions. El desideratium és tenir productes agrícoles a baix preu per als consumidors, sense impacte ecològic negatiu, i amb el subministrament assegurat mantenint la producció nacional. Hi ha tensió en aquest triangle d'objectius. La producció ecològica és més cara i, si no volem dependre de productors de fora de la UE, els preus pujaran, ja que els nostres costos de producció són molt més elevats. L'autonomia estratègica també s'aplica a l'agricultura, però cal considerar que una bona diversificació assegura també el subministrament i que no comprar els productes forans és insolidari amb països de renda més baixa, i en podem sortir perjudicats. No ens queixem, després, de les onades migratòries que venen a Europa.

Com es pot suavitzar la tensió en el triangle d'objectius? Primer de tot, tenint uns plans consistents, realistes i creïbles per a la transició verda. Les concessions actuals al sector agrari impliquen que qualsevol altre sector sabrà que fent molt soroll també n'aconseguirà. La credibilitat de la política de transició se n'anirà en orris. En segon lloc, el sector agrari es veurà molt afectat pel canvi climàtic (pensem en les necessitats d'aigua en la conca Mediterrània, per exemple); cal infraestructura i pla a llarg termini, i no amagar el cap sota terra com l'estruc, com s'ha fet a Catalunya. Cal també equilibrar les demandes ecològiques als agricultors i el manteniment de la competitivitat del sector. Els agricultors poden millorar el seu poder de negociació i la remuneració mitjançant l'agrupació i mirant d'establir canals de venda directa al consumidor. Es poden posar aranzels als productes

importats quan entra la producció nacional, com es fa a Suïssa, però això també fa pujar els preus. No hi ha solucions màgiques, s'han de fer compromisos, però cal millorar el disseny de les polítiques públiques per suavitzar la tensió entre els requisits ecològics i d'autonomia alimentària i el manteniment de costos i preus raonables.

XAVIER BERTRAL

Cal tenir plans realistes per la transició verda. Les concessions al sector agrari impliquen que qualsevol altre sector sabrà que fent soroll també n'aconseguirà